

Sygn. akt III AUa 2013/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Małgorzata Woźnowska-Gallos (spr.)
Sędziowie	SSA Krystyna Merker SSO del. Gabriela Pietrzyk - Cyrbus
Protokolant	Aneta Szafruga

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania J. C. (J. C.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek apelacji ubezpieczonego J. C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 14 sierpnia 2012r. sygn. akt VIII U 547/12

oddala apelację.

/-/ SSO del. G. Pietrzyk-Cyrbus /-/ SSA M. Woźnowska-Gallos /-/ SSA K. Merker

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2013/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 lipca 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. C. prawa do emerytury górniczej

z uwagi na fakt, iż ubezpieczony udokumentował jedynie 19 lat, 5 miesięcy i 19 dni pracy górniczej wraz z okresami pracy równorzędnej. Organ rentowy poinformował jednocześnie ubezpieczonego, że do okresu pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym nie zaliczono okresów zatrudnienia od 23 lutego 1988 roku

do 30 kwietnia 2007 roku na stanowisku elektromechanik oraz elektromechanik pojazdów samochodowych i sprzętu technicznego na odkrywce ponieważ stanowiska te nie figurują w załączniku nr 3 rozporządzenia MPiPS z dnia 23 grudnia 1994 roku.

Uzasadniając zajęte w niniejszej sprawie stanowisko, organ rentowy powołał się na art. 50 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie t.j. Dz. U. z 2009 roku nr 153 poz. 1227 ze zm.).

Odwołanie od przedstawionej decyzji wniósł ubezpieczony, domagając się jej zmiany i uwzględnienia okresu pracy górniczej świadczonej na rzecz (...) S.A. od dnia 23 lutego 1988 roku do dnia 30 kwietnia 2007 roku z zastosowaniem przelicznika półtorakrotnego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 22 marca 2011 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury górniczej, począwszy od dnia 14 kwietnia 2010 roku.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd I instancji uznał, że praca ubezpieczonego w spornym okresie od 23 lutego 1988 roku do 30 kwietnia 2007 roku wykonywana na odkrywce kopalni węgla brunatnego kwalifikuje się jako praca przodkowa zaliczana w wymiarze półtorakrotnym. Z ustaleń Sądu wynika, że w okresach tych ubezpieczony J. C. pracował jako mechanik, naprawiając maszyny takie jak: koparki, spycharki - maszyny układu KTZ urządzenia do zapuszczania pomp: tzw. bakiniec bezpośrednio w przodku.

Na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 8 lutego 2012 roku sygn. akt III AUa 1225/11 uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego. Sąd Odwoławczy wskazał aby Sąd ponownie rozpoznający sprawę, po przesłuchaniu wskazanego świadka - Przewodniczącego Komisji Weryfikacyjnej, analizie dokumentacji ubezpieczonego, ustalił jakie czynności wykonywał ubezpieczony w spornym okresie oraz czy mogą one zostać zaliczone w wymiarze półtora krotnym, zgodnie z pkt 7 załącznika nr 3 Dział III do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku nr 2 poz. 8).

Wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2012 roku sygn. akt VIII U 547/12 Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd I instancji podzielił stanowisko organu rentowego, że ubezpieczony nie wykonywał pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym w okresie zatrudnienia w (...), a co za tym idzie, nie udowodnił co najmniej 25 lat pracy górniczej.

Uzasadniając zajęte stanowisko, Sąd Okręgowy argumentował, że maszyny które ubezpieczony konserwował, naprawiał, montował i wykonywał na nich prace elektryczne, pracują na terenie całego zakładu górniczego, a nie tylko w przodku. Zdaniem Sądu, praca mechanika spycharek, ładowarek, koparek, a więc maszyn budowlanych nie jest pracą przy ręcznym zmechanizowanym urabianiu czy ładowaniu oraz przewozie nakładu i złoża.

Nadto, Sąd podniósł, iż do pracy górniczej zalicza się również pracę przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a w ocenie Sądu

I instancji, nie zawsze koparka jednonaczyniowa i spycharka jest urządzeniem wydobywczym. Zdaniem Sądu rzemieślnicy, o których mowa w pkt 32 załącznika

do rozporządzenia MPiPS muszą wykonywać pracę górniczą, o której mowa w art. 50 c ust. 4 ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

Apelację od wskazanego rozstrzygnięcia wniósł pełnomocnik ubezpieczonego.

Wnoszący środek odwoławczy zaskarżył przedstawiony wyrok w całości, zarzucając naruszenie art. 233 k.p.c., poprzez dokonanie przez Sąd I instancji dowolnej, jednostronnej oraz niezupełnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji nieprzyjęcie, iż wykonywana przez wnioskodawcę praca w okresie od 23 lutego 1988 roku do 30 kwietnia 2007 roku miała charakter pracy górniczej zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym i tym samym, uzasadniającej zastosowanie przelicznika 1,8 do wysokości emerytury górniczej.

Zdaniem skarżącego, naruszono również art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., poprzez oddalenie odwołania ubezpieczonego jako nieuzasadnionego pomimo, że z treści zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony pracował w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy naprawie i konserwacji urządzeń wydobywczych.

Apelujący podniósł również zarzut naruszenia art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, iż wnioskodawca nie ma prawa do zastosowania przelicznika 1, 8 za każdy rok pracy w spornym okresie pomimo,

iż wykonywał pracę przodkową. Skarżący zarzucił ponadto naruszenie przez Sąd

I instancji art. 50 d ust. 1 ustawy emerytalnej, poprzez przyjęcie, iż wykonywana przez ubezpieczonego praca w okresie od 23 lutego 1988 roku do 30 kwietnia 2007 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie była pracą kwalifikowaną, uzasadniająca zastosowanie przelicznika 1,8 przy ustalaniu wysokości emerytury.

W oparciu o przedstawione zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania ubezpieczonego ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając zajęte w niniejszej sprawie stanowisko, wnoszący apelację podniósł, że ocena czy skarżący wykonywał w spornym okresie pracę górniczą

w przodku powinna się koncentrować na analizie spełnienia ustawowych warunków pracy górniczej, przy użyciu środków dowodowych zmierzających do ustalenia

czy wykonywane przez ubezpieczonego czynności spełniają te warunki. Zdaniem skarżącego, takiej oceny Sąd I instancji w rzeczywistości nie przeprowadził, ograniczając się do sformułowania tezy, że ubezpieczony nie wykonywał pracy,

o której mowa w art. 50 d dlatego, że maszyny i urządzenia, które naprawiał

i konserwował pracują w innych miejscach niż przodek. Według apelującego,

Sąd nie wyjaśnił w sposób przekonywujący na jakiej podstawie przyjął takie założenie w sytuacji kiedy dał wiarę świadkom oraz samemu ubezpieczonemu.

W ocenie skarżącego, tak naprawdę to nie bardzo wiadomo co legło u podstaw rozstrzygnięcia Sądu. W opinii ubezpieczonego nie sposób prześledzić toku rozumowania Sądu I instancji, który zebrany w sprawie materiał dowodowy ocenił

w sposób dowolny z naruszeniem zasad wynikających z art. 233 k.p.c.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził prawidłowe i nie wymagające uzupełnienia postępowanie dowodowe, nie naruszył przepisów prawa materialnego ani postępowania, w tym art. 233 § 1 k.p.c., zaś poczynione przez niego ustalenia faktyczne Sąd II instancji podziela i przyjmuje za swoje.

Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczył prawa ubezpieczonego do emerytury górniczej w oparciu o przepis art. 50 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie t.j. Dz. U. z 2009 roku nr 153 poz. 1227 ze zm.), a sprowadzał się do ustalenia czy okres zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 23 lutego 1988 roku do dnia 30 kwietnia 2007 roku w Kopalni (...) S.A. w R. może zostać uwzględniony w wymiarze półtorakrotnym.

Zgodnie z art. 50 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie t.j. Dz. U. z 2009 roku nr 153 poz. 1227 ze zm.), górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: ukończył 55 lat życia, ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50 c ust.1, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Według art. 51 ust. 1 pkt 2, przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur, o których mowa w art. 50 a lub 50 e stosuje się z zastrzeżeniem ust. 2 przelicznik 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50 d.

W myśl art. 50 d ustawy emerytalnej, należy przypomnieć, że niektóre okresy pracy górniczej, ze względu na wysoki stopień zagrożenia dla życia i zdrowia pracowników, traktowane są przez ustawodawcę w sposób szczególny. Okresy wykonywania tych prac zalicza się bowiem w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu okresów pracy górniczej, od których zależy nabycie uprawnień emerytalnych. Zgodnie z art. 50 d ust. 1 ustawy emerytalnej, wykaz stanowisk pracy wykonywanej w przodkach i uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie art. 50 d ust. 3 ustawy. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal z mocy art. 194 ustawy emerytalnej wykaz stanowisk zawarty w załączniku Nr 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku nr 2 poz. 8). Podobnie jak w przypadku prac pod ziemią, również w odniesieniu do prac w kopalniach węgla brunatnego i siarki chodzi wyłącznie o prace wymienione jako prace górnicze w rozumieniu art. 50 c ustawy emerytalnej.

Jako prace wymienione we wskazanym załączniku do rozporządzenia mogą być uznane tylko takie czynności wykonywane przez górnika, które bezpośrednio są związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach, a nadto przy głębinieniu szybów i robotach szybowych. Z kolei, użyte w załączniku pojęcie „inne prace w przodku” należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny.

Należy również zwrócić uwagę, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego kwestionuje się zasadność rozszerzenia samego pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest przyjęcie, żeby pojęcie przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem

nie można zaakceptować definicji „przodka”, która wynika z opinii naukowo - technicznych i obejmuje wszystkie czynności związane

z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2011 roku, sygn. akt IUUK 395/10 Legalis).

Przeniesienie powyższych rozważań na grunt niniejszej sprawy prowadzi do wniosku, iż sporny okres zatrudnienia ubezpieczonego nie może zostać przeliczony w wymiarze półtorakrotnym. Wbrew stanowisku apelującego, analiza rozważań Sądu

I instancji prowadzi do jednoznacznego wniosku, że stanął on na stanowisku, iż wiarygodna jest charakterystyka stanowiska pracy ubezpieczonego, z której wynika, że ubezpieczony pracował na terenie całej odkrywki i zwałowiska, a nie tylko pod maszynami podstawowymi.

Najzupełniej słusznie zatem Sąd I instancji oparł się na dokumencie obrazującym czynności faktycznie wykonywane przez ubezpieczonego. W sposób prawidłowy zatem Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w wymiarze półtorakrotnym przez wszystkie dniówki robocze, argumentując, iż maszyny te pracują na terenie całego zakładu, a nie tylko w przodku.

Podniesione przez ubezpieczonego w złożonym środku odwoławczym argumenty nie zasługują zatem na uwzględnienie, będąc wyrazem odmiennej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił również wniosku o uzupełnienie postępowania, poprzez dopuszczenie dowodu z akt Sądu Apelacyjnego o sygn. akt III AUa 834/12 dot. R. Ś., a w szczególności wyroku Sądu Apelacyjnego oraz III AUa 1712/12 dot. I. S. na okoliczności wykonywania pracy górniczej przez współpracowników ubezpieczonego oraz dowodu z dodatkowego przesłuchania ubezpieczonego na okoliczność charakteru wykonywania pracy, czynności jakie ubezpieczony wykonywał, miejsca wykonywania tych czynności oraz struktury organizacyjnej oddziału.

Odnośnie pierwszych dwóch kwestii zważyć należy, iż nie mają one znaczenia dla ustalenia charakteru pracy wykonywanej przez samego ubezpieczonego.

To, że sami współpracownicy ubezpieczonego wykonywali pracę górniczą nie przesądza bowiem o czynnościach przez niego wykonywanych. Natomiast, w przypadku przesłuchania samego ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny co do zasady uznał, że kwestia charakteru wykonywanych przez niego czynności została już wyjaśniona.

Skoro zostało ustalone, że ubezpieczony nie wykazał 25 lat pracy górniczej, stwierdzić należy, iż nie spełnił przesłanek określonych w art. 50 a ustawy emerytalnej, koniecznych do przyznania prawa do spornego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

/-/ SSO del. G. Pietrzyk-Cyrbus /-/ SSA M. Woźnowska-Gallos /-/ SSA K. Merker

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR